

Výnosy v nových interpretacích NÚR

2. ročník konference Komory auditorů ČR

15. 09. 2026

doc. Ing. David Procházka, Ph.D.

katedra finančního účetnictví a auditingu FFÚ VŠE v Praze

Aktuální úpravy výnosů v ČÚP

Zákon o účetnictví

- 30 výskytů slova „výnos“
- definice čistého obratu (§1d)
- předmět účetnictví (§2)
- aktuální báze (§3)
- odkaz na vyhlášku pro „uspořádání, označování a obsahové vymezení nákladů, výnosů a výsledků hospodaření v účetní závěrce“ (§4)
- odkaz na směrnou účtovou osnovu (§14)

Vyhláška pro podnikatele

- přes 100 výskytů slova „výnos“
- většina výskytů pouze popis obsahové náplně jednotlivých řádků VZZ

ČÚS č. 001

- bod 2.4.3 uvádí za jeden z možných okamžiků uskutečnění účetního případu „*den, ve kterém dojde ke splnění dodávky*“

Výnosy v interpretacích NÚR

- Schválené interpretace
 - I-7 Komisionářské smlouvy
 - I-17 Pobídky v nájemních vztazích
 - I-41 Zákaznické věrnostní programy
- V přípravě:
 - PNI-80 Určení okamžiku vzniku výnosu
 - PNI-79 Výnosy ze smluv dlouhodobější povahy

Přístup NÚR k novým interpretacím

- NÚR dlouhodobě vnímá neuspokojivý stav v praxi:
 - účetní jednotky používají různé metody pro ekonomicky obdobné transakce → nesrovnatelnost účetních závěrek a zvýšené náklady pro uživatele
 - neřešená úprava v účetních předpisech zvyšuje nejistotu účetních jednotek (daňových poplatníků) → relativně časté daňové spory, jejichž jádrem je „správnost“ účetního řešení & spory mnohdy končí u NSS
- Klíčovým omezením (v praxi i při tvorbě interpretací) jsou chybějící koncepční východiska pro uznání výnosů
- Snaha vylepšit stávající účetní úpravu & připravit základ pro NZoÚ (resp. pro prováděcí vyhlášku) ⇔ inspirace IFRS 15 v možném / účelném rozsahu
- Interpretace budou řešit dvě fundamentální otázky:
 - Kdy účetní jednotka uzná výnos?
 - V jaké části účetní jednotka ocení výnos?

Principy uznání výnosů

- Účetní jednotka uzná výnosy z prodeje výrobků, zboží či poskytnutí služby zákazníkovi, jestliže:
 - dodala zákazníkovi výrobek, zboží či službu (dodání definováno ve vazbě na převod kontroly)
 - je schopná spolehlivě ocenit výnos
 - je pravděpodobné, že získá od zákazníka protihodnotu za prodané výrobky, zboží či poskytnuté služby a
 - je schopná spolehlivě ocenit náklady spojené s výnosem
- PNI-80 uvádí dva základní přístupy, kdy vykázat výnosy (tj. kdy je převedena kontrola):
 - jednorázově při (finálním) dodání zákazníkovi
 - výnosy jsou vykazovány průběžně tak, jak je smlouva plněna
- Podmínky pro průběžné vykazování výnosů budou upraveny v PNI-79

Principy ocenění výnosů

- Účetní jednotka ocenění výnos částkou, kterou účetní jednotka očekává, že získá od zákazníka:
 - veškeré slevy, bonusy atd. (bez ohledu na názvosloví), které snižují částku, kterou jednotka o zákazníka získá, snižují výnosy
 - zohlednění faktoru času (diskontování), je-li platba od zákazníka odložena významně v čase ⇔ příprava na NZoÚ a vyřešení aktuálního „nešťastného stavu“, kdy účetní jednotky oceňují automaticky výnos částkou na faktuře

Děkuji za pozornost

✉ prochazd@vse.cz

